

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (1)

กิตติกรรมประกาศ..... (3)

บทนำ..... 1

1. ความสำคัญของปัญหา 2

2. นิยามศัพท์ 2

3. วัตถุประสงค์ในการศึกษา 4

4. ขอบเขตในการศึกษา 4

5. วิธีการศึกษา 5

6.เค้าโครงของการศึกษา 7

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 8

ภาค 1 บ่อเกิดของสิทธิในการศึกษาและสภาพปัญหาและอุปสรรค
ในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ

บทที่

1. บ่อเกิดของสิทธิในการศึกษาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ..... 9

1. จารีตประเพณีระหว่างประเทศ..... 9

1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948..... 10

2. สนธิสัญญา..... 12

2.1 สนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี..... 12

2.1.1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม

และวัฒนธรรม ค.ศ.1966..... 13

2.1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989.....	14
2.1.3 อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติใน ทุกรูปแบบ ค.ศ.1965.....	15
2.2 สนธิสัญญาที่ประเทศไทยมิได้เป็นภาคี.....	16
2.2.1 อนุสัญญาจัดการเลือกปฏิบัติในการศึกษา ค.ศ.1960.....	17
2.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของคนไร้รัฐ.....	18
2. บ่อเกิดของสิทธิในการศึกษาภายใต้กฎหมายภายในของประเทศไทย.....	22
1. กฎหมายไทยก่อนมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.....	22
2. กฎหมายที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน.....	26
2.1 กฎหมายที่รับรองสิทธิและประกันสิทธิในการศึกษา.....	26
2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	27
2.1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	32
2.1.3 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545.....	33
2.1.4 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.2535....	34
2.2 กฎหมายจัดตั้งหน่วยงานในการกำกับดูแลการศึกษา.....	36
2.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	36
2.2.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2545.....	38
2.2.3 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546.....	39
2.3 กฎหมายจัดตั้งสถาบันการศึกษา.....	39
2.4 กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	42
2.4.1 พระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541.....	42
2.4.2 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546....	42

3. บ่อเกิดของสิทธิในการศึกษาภายใต้กรอบนโยบายของประเทศไทย.....	45
1. นโยบายด้านการศึกษาโดยทั่วไป.....	45
1.1 แผนศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559).....	46
1.2 นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน (พ.ศ.2543 –2552).....	47
1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549).....	48
1.4 แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545-2549).....	48
2. นโยบายด้านการศึกษาเกี่ยวกับคนไร้สัญชาติโดยเฉพาะ.....	50
2.1 มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2540.....	50
2.2 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า.....	52
2.3 แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร และเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย.....	53
4. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ ในประเทศไทย.....	61
1. สภาพปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการของภาครัฐ.....	61
1.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคจากกรอบนโยบายของรัฐ.....	62
1.1.1 ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	62
1.1.2 ผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการศึกษาจากทางราชการ แต่ได้ออกนอกพื้นที่ควบคุม.....	63

1.1.3 กลุ่มคนไร้สัญชาติตามที่กำหนดในแนวปฏิบัติในการจัดการ ศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและ เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย.....	63
1.1.4 กลุ่มบุตรผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า.....	66
1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้กฎหมาย.....	67
1.2.1 การไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเรียน.....	67
1.2.2 การไม่ได้รับหลักฐานทางการศึกษา.....	69
2. สภาพปัญหาและอุปสรรคจากตัวคนไร้สัญชาติ.....	80

ภาค 2 การจัดการปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ

5. บทบาทขององค์กรภาครัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษา ของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย.....	84
1. องค์กรที่ทำหน้าที่ให้การศึกษา.....	85
2. องค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา.....	92
3. องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานการศึกษา.....	99
4. องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิในการศึกษา.....	103
6. บทบาทขององค์กรภาคประชาชนในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษา ของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย.....	111
1. องค์กรที่ทำหน้าที่ให้การศึกษา.....	112
2. องค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา.....	117
3. องค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา.....	125
4. องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิในการศึกษา.....	126

7. ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษา.....	132
1. ความร่วมมือระหว่างรัฐกับรัฐ.....	132
1.1 ความร่วมมือในการให้ความรู้ และสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงาน...	133
1.2 ความร่วมมือในการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐโดย องค์กรระหว่างประเทศ.....	137
2. ความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรเอกชน.....	139
3. ความร่วมมือระหว่างองค์กรเอกชนกับองค์กรเอกชน.....	140
8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	144
1. บทสรุป.....	144
2. ข้อเสนอแนะ.....	148
ภาคผนวก	
ก. รายชื่อกฎหมาย.....	153
ข. ภาพการทำงานเกี่ยวกับคนไร้สัญชาติ โดยโครงการศึกษาปัญหาผลกระทบด้านสิทธิ มนุษยชนต่อคนไร้สัญชาติในประเทศไทย.....	155
ค. แสดงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย หลักฐาน วัน เดือน ปี เกิด ในการรับ นักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.2535.....	156
ง. ตัวอย่างบัตรประจำตัวของกรมการปกครอง.....	159
จ. โครงการศึกษาปัญหาผลกระทบในด้านสิทธิมนุษยชนต่อคนไร้สัญชาติในประเทศไทย สังกัดกองทุนศาสตราจารย์คณิง ภาไชย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	164
บรรณานุกรม.....	170
ประวัติการศึกษา.....	185